

Fiche 1 (Observatie) Personeelsvoorzieningen – Reglementering

1. Vestiaires
2. Toiletten
3. Stortbaden
4. Refters

1. Vestiaires

- **Individuele kasten**

- iedere individuele kast moet uitgerust worden met tenminste één klerenhanger alsook met een legplank in het bovenste deel.
- de minimale afmetingen worden vastgelegd in het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB), artikel 78 en aangeduid in de volgende tabel.

Minimale afmetingen en individuele kasten

Individuele kasten	Breedte	Diepte	Hoogte
Minimale afmetingen	30 cm	48 cm	160 cm
In geval van mechanische ventilatie	25 cm	48 cm	160 cm
Indien gebouwd voor 1 april 1982	30 cm	40 cm	160 cm

- **Ventilatie van de kasten:**

- de ventilatie kan op **natuurlijke wijze** gebeuren, met een opening in de deur om het drogen van de kledij toe te laten.
- de ventilatie kan ook van **mechanische aard** zijn
 - ✦ indien de werkzaamheden niet bevuilend zijn
 - ✦ indien de werkzaamheden niet bestaan uit het omgaan met of aanwenden van giftige producten.
 - In dat geval moet de kast niet voorzien zijn van een legplank in het bovenste deel.

Hulpfiches, Observatie

- De hoogte van de kast kan dus verminderd worden tot 140 cm op voorwaarde dat:
 - de breedte binnenin 25% groter is dan deze weergegeven in de tabel hierboven (ze moet dus minimum 31 cm zijn)
 - ze over tenminste 2 kleerhangers beschikt
- **Ingeval er geen individuele kasten zijn:**
 - moet iedere werknemer beschikken over:
 - ✧ hetzij een haakje dat ophangt aan een horizontale staaf, hetzij een kleerhanger
 - ✧ **evenals** een individueel kastje
- **Individuele kastjes**
 - ✧ ze zijn uitgerust met een deur voorzien van roosters of openingen die de verluchting verzekeren en privacy van de gebruiker niet in het gedrang brengen
 - volgens het Algemeen Reglement voor Arbeidsbescherming (Art. 78) is de:
 - ✧ breedte: 30 cm
 - ✧ diepte: 30 cm
 - ✧ hoogte: 25 cm
- **Vereiste ruimte in de vestiaires**
 - de vestiaires moeten gemakkelijk toegankelijk zijn
 - ✧ de afstand tussen de rijen kasten bedraagt tenminste 120 cm
 - ✧ het aantal haakjes dat ophangt aan een horizontale staaf is beperkt tot 6 per meter
 - de afstand tussen de rijen haakjes is minstens 120 cm.
 - een blad van 40 cm breedte is beschikbaar boven de haakjes
 - ✧ de afstand tussen de klerenhangers is tenminste 30 cm
 - de afstand tussen de rijen klerenhangers is tenminste 120 cm.
- **Overmatige hitte of vervuilend werk**
 - wanneer de werknemers in een overmatige hitte werken of het werk bevuilend is (zie definitie in sectie 3 van deze Fiche)
 - ✧ er zijn per werknemer **2 kasten** vereist
 - één voor werkkledij
 - de andere voor stadskledij
 - ✧ of één enkele kast met 2 compartimenten van gelijkwaardige afmetingen.
 - ✧ iedere kast moet voorzien zijn van tenminste één klerenhanger, ofwel van twee exemplaren indien de hoogte binnenin de 160 cm niet bereikt (d.i. in geval van mechanische ventilatie)
- **Samengevat: het noodzakelijk aantal kasten, de haakjes, de kleerhangers en de kastjes is als volgt:**

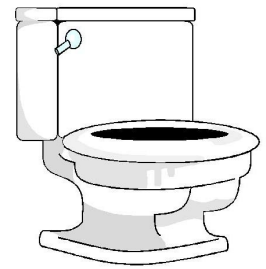
		Minimum aantal per werknemer			
		Kast	Haakje	Kleerhanger	Kastje
Normale Onderneming	hetzij	1	-	-	-
	hetzij	-	1	-	1
	hetzij	-	-	1	1
Onderneming met overmatige hitte/vervuilend werk		2	-	-	-

Hulpfiches, Observatie

2. Toiletten

- **Ventilatie**

- Als er een **venster** is in het toilet, gebeurt de ventilatie rechtstreeks naar buiten toe.
- Als er **geen venster** is in het toilet:
 - ◇ Indien het toilet uitgeeft op een sanitaire ruimte:
 - ventilatie door de **openingen** in de deur
 - te hoogte van de onderkant van de deur en met een hoogte van maximum 10 cm.
 - of gesitueerd aan het bovenste deel van de deur op een hoogte van meer dan 190 cm.
 - ◇ Indien het toilet direct uitgeeft op een gang, overloop, ...
 - ventilatie door een permanent verluchtingssysteem.

- **Toiletstoel**

- de plank of de wc-bril (Art. 94 van het ARAB)
 - ◇ bevinden zich op een hoogte van 40 à 50 cm van de grond
 - ◇ bieden een horizontale oppervlakte van minstens 20 cm lang en 3 cm breed

3. Stortbaden

- **Reglementering**

Het ARAB (Art. 82) voorziet dat sommige ondernemingen stortbaden ter beschikking moeten stellen van hun werknemers. Het gaat om ondernemingen:

- waar de werkzaamheden het **lichaam bevuilen** door het gebruik van:
 - ◇ schadelijke, giftige, besmette, prikkelende, corrosieve, ... stoffen
 - ◇ vetten, kleurstoffen, bevuilende, ... stoffen
- waar de werknemers onderworpen zijn aan een **overmatige hitte** van technologische oorsprong
 - ◇ de onderstaande tabel geeft de maximale blootstellingswaarden weer m.b.t. de thermische overlast (WGBT) in functie van de aard van het uitgevoerd werk :

Aard van het werk	Watts	WGBT
licht	180	30,0
halfzwaar	290	26,7
zwaar	400	25,0

4. Refters

- **Oppervlakte van de refters**

- De minimale oppervlakte van de refters wordt opgelegd door het ARAB (Art.89)
 - ◇ het aantal werknemers overeenkomend met het maximaal aantal personen dat de refter gelijktijdig gebruikt.

Aantal werknemers	Minimale oppervlakte
1 tot 25	18,5 m ²
26 tot 74	18,5 + 0,65m ² per werknemer meer dan 25
75 tot 149	51+ 0,55 m ² per werknemer meer dan 75
150 tot 499	91+ 0,50 m ² per werknemer meer dan 150
500 en meer	255 +0,40 m ² per werknemer meer dan 500

Fiche 2 (Observatie) EHBO – Reglementering

- Inhoud van de verbanddozen**

De samenstelling van de verbanddozen of apotheekkasten wordt voorgeschreven in het ARAB (Art. 178).

- Moeten steeds aanwezig zijn in een vast aantal:**

Tabel 1

Hoeveelheid	Artikels
1	elastisch knelverband (breedte 5 cm)
1	Reanimatiecanule
1	roestvrije schaar (lengte 14 cm)
1	nota: Dringende verzorging in afwachting van de komst van de geneesheer (zie p. 6)

Opmerkingen:

- ✦ Het gebruik van het elastisch knevelverband en van een reanimatiecanule is onderworpen aan strikte regels. Het gebruik van beide hulpmiddelen is aan met andere woorden voorbehouden aan personen die een EHBO-cursus gevolgd hebben.
 - ✦ Een belangrijk hulpmiddel bij het uitvoeren van de eerste zorgen zijn beschermende (lieft latexvrije) handschoenen, die hun nut bewijzen zowel voor de bescherming van de helper als voor die van het slachtoffer.
- Moeten aanwezig zijn in wisselend aantal:**
 - ✦ de artikelen aangeduid in tabel 2 moeten aanwezig zijn in de verbanddoos volgens de hoeveelheid aangegeven in tabel 3.

Tabel 2

Hoeveelheid	Artikels	
2	steriele snelverbanden	waarvan de gaaszachtel 2m op 5cm meet en het verbandplakje 10cm op 7cm
1	steriel snelverband	waarvan de gaaszachtel 2m op 7 cm meet en het verbandplakje 14cm op 12 cm
1	steriel driekantig hoekverband (90 cm, 90 cm, 127 cm)	
2	lichte cambric* zwachtels	van ten minste 5 m lang en 5 cm breed
2	lichte cambric* zwachtels	van ten minste 5 cm lang en 7 cm breed
2	samengeperste hydrofiele verbandwatten, verpakkingen van netto 20gr	
1	zijden kleefpleister	rol van ten minste 5 m lang en 2,5 cm breed
1	zijden kleefpleister	rol van ten minste 5 m lang en 1,25 cm breed
1	gaaspleister-verband	hetzij één zwachtel van ten minste 1 m lang en 6 cm breed
1	gaaspleister-verband	hetzij één assortiment van verschillende breedten waarvan de totale lengte 1 m bedraagt
30 ml	antiseptische oplossing	hetzij jodiumhoudende alcohol van 1% alcohol
		hetzij een digluconaat van chloorhexidine in alcoholoplossing (tenminste 50 volume %)
		hetzij alle andere gelijkwaardige oplossingen
10	zuivere, roestvrije veiligheidsspelden	

* cambric is een dun weefsel gemaakt van katoen (gaas).

Hulpfiches, Observatie

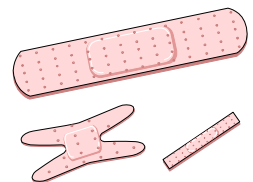
- ✦ **Minimale hoeveelheid van artikelen**
 De hoeveelheid artikelen hangt af van het type onderneming en van het aantal werknemers:

Tabel 3

Onderneming met industrieel karakter	
Aantal werknemers	Hoeveelheid artikelen
10 of -	1 keer tabel 2
11 tot 20	2 keer tabel 2
20 of +	3 keer tabel 2
Onderneming zonder industrieel karakter	
Aantal werknemers	Hoeveelheid artikelen
50 of -	1 keer tabel 2
51 of +	2 keer tabel 2

- **Nota: « Dringende verzorging in afwachting van de komst van de geneesheer »**
 Deze toelichtingsnota moet in de verbanddoos aanwezig zijn onder de vorm van een brochure. Ze bevat een samenvatting van de maatregelen die genomen moeten worden in noodgevallen (bijvoorbeeld in het geval van breuken, brandwonden, elektrocuties, ...).
- ✦ **Omslag buitenkant:** «DRINGENDE VERZORGING IN AFWACHTING VAN DE KOMST VAN DE GENEESHEER»
- ✦ **Binnenkant:** INHOUDSTAFEL
 - I. Wonden, bloedingen
 - II. Verstuiking, ontwrichting, botbreuk
 - III. Brandwonden
 - IV. Verstikking
 - V. Elektrocutie
 - VI. Vergiftiging
- ✦ **Voorafgaande opmerkingen**
 - ✦ Wat niet mag gedaan worden: het slachtoffer verplaatsen, tenzij er onmiddellijk doodsgevaar dreigt
 - ✦ Wat zo spoedig mogelijk gedaan moet worden: bij ademhalingsstilstand de kunstmatige ademhaling toepassen (zie rubriek IV).

Hulpfiches, Observatie

I. Wonden — Bloedingen			
Wat u ziet	Wat moet worden gevreesd	Wat te doen	Hoe het te doen
Lichte verwonding	Besmetting	De wonde ontsmetten en afdekken met een steriel snelverband	<ul style="list-style-type: none"> Zorgvuldig de handen wassen. De wonde en de streek er rond ontsmetten met het ontsmettingsmiddel dat zich in de verbanddoos bevindt. Een steriel snelverband of een aseptisch gaaspleisterverband aanbrengen. <p><i>Gebruiksaanwijzing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> De wikkel van het steriel snelverband losmaken. Met elke hand een van de twee rolletjes van de zwachtel vastnemen. De handen uit elkaar brengen om het verband open te vouwen. De kompresprop op de wonde drukken zonder de wonde noch de binnenkant van de prop aan te raken. De zwachtels afwinden en de twee einden aan elkaar knopen om het verband vast te leggen.
Ernstige verwonding	Besmetting	De wonde beschutten met één of zo nodig verscheidene steriele snelverbanden	<ul style="list-style-type: none"> Zorgvuldig de handen wassen. Een of meer snelverbanden aanbrengen. <p><i>Gebruiksaanwijzing: zie hierboven</i></p>
Overvloedig bloedverlies langs een of meer wonden	Dood ingevolge bloedverlies	De bloeding stelpen door een drukverband op de wonde aan te brengen	<ul style="list-style-type: none"> Een steriel snelverband op de wonde aanbrengen <p><i>Gebruiksaanwijzing: (zie hierboven)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Indien nodig verscheidene steriele snelverbanden boven elkaar op dezelfde wonde aanbrengen en er met de hand op drukken. De druk kan nog opgevoerd worden door met een stevig plat voorwerp op het verband te drukken ter hoogte van de wonde. Indien de bloeding zich situeert aan een arm of been dit lidmaat zodanig houden dat de wonde zich hoger dan het hart bevindt. In geval van zeer ernstige bloeding aan een lidmaat en, als de andere middelen falen, een knelverband aanbrengen tussen de wonde en de romp, zo kort mogelijk bij de romp. Op het slachtoffer het uur waarop het knelverband aangebracht werd leesbaar aanduiden. Het knelverband om de 20 minuten langzaam losmaken en slechts opnieuw aandrukken indien de bloeding aanhoudt.

Hulpfiches, Observatie

I. Wonden — Bloedingen (vervolg)			
Wat u ziet	Wat moet worden gevreesd	Wat te doen	Hoe het te doen
Overvloedig bloedverlies als gevolg van een open breuk (botfragment en zichtbaar) of van een perforatie van het lichaam door een voorwerp	Dood ingevolge bloedverlies	De bloeding stelpen door de ader af te knijpen door druk te geven op een plaats boven de breuk	<ul style="list-style-type: none"> • Bij een wonde aan het been met de muis van de hand of met de vuist krachtig op de slagader in de lies drukken • Bij wonde aan de arm: de hand van de helper zodanig rond de bovenarm van het slachtoffer leggen dat deze in staat is de biceps weg te duwen in buitenwaartse richting. Onder de vingertoppen wordt dan de kloppende slagader voelbaar. • Indien deze methodes onvoldoende zijn, combineer met het aanleggen van een knevel. • De eigenlijke wonde wordt bij voorkeur afgedekt met een kiemvrij verband, dit om verdere bevuilding tegen te gaan

II. Verstuiking, ontwrichting, botbreuk			
Wat u ziet	Wat moet worden gevreesd	Wat te doen	Hoe het te doen
Zwelling of misvorming van een lid Eventueel bot dat door de huid is heenge-drongen mogelijk met bloedverlies	Verstuiking Ontwrichting Botbreuk	Het slachtoffer in een gemakkelijke houding plaatsen om de pijn te verzachten. Eventueel de bloeding stelpen. Het lidmaat onbeweeglijk maken.	<ul style="list-style-type: none"> • Het slachtoffer neerleggen. • Het slachtoffer beletten het gezwollen of verwrongen lidmaat te verplaatsen. • Het bloeden stelpen indien nodig (cfr. rubriek I). • In uitzonderlijke noodgevallen: het lidmaat onbeweeglijk maken door middel van stijve voorwerpen (spalken, plankjes, geplooid krantenpapier, enz.) aangebracht langsheen het lid en vastgemaakt door middel van cambriczwachtels

Hulpfiches, Observatie

III. Brandwonden			
Wat u ziet	Wat moet worden gevreesd	Wat te doen	Hoe het te doen
Het slachtoffer staat in brand	Ernstige en uitgebreide brandwonden	Het slachtoffer beletten zich te verplaatsen. De brandende kleding doven.	<ul style="list-style-type: none"> • Het slachtoffer neerleggen. • Het slachtoffer in een deken rollen. • Wanneer het vuur gedoofd is: het slachtoffer laten neerliggen, het hoofd horizontaal en de voeten een weinig omhoog. • De wonden worden best overvloedig gespoeld met water - niet gewassen (met wrijvende bewegingen). • Het slachtoffer toedekken.
Brandwonden	Besmetting	De brandwonden beschutten tegen vuil of vreemde voorwerpen	<ul style="list-style-type: none"> • De handen wassen. • Steriele snelverbanden of een of meer steriele driekantige doekverbanden op de brandwonden aanbrengen.
Chemische brandwonden	Besmetting	Verdun het chemisch product	<ul style="list-style-type: none"> • De getroffen streek overvloedig wassen met helder water en vermijden dat het water zich op de niet aangetaste huid verspreidt. • Breng vervolgens één of meerdere steriele snelverbanden aan op de brandwonden.
Chemische brandwonden in het aangezicht en aan de ogen	Besmetting Blijvende littekens Gezichtsverlies	De brandwonden beschutten tegen vuil of vreemde voorwerpen	<ul style="list-style-type: none"> • De handen wassen. • Breng op de brandwonden steriele snelverbanden of één of meer steriele driekantige doekverbanden aan.

Hulpfiches, Observatie

IV. Verstikking			
Wat u ziet	Wat moet worden gevreesd	Wat te doen	Hoe het te doen
Het slachtoffer ademt niet meer	Dood door verstikking	Onmiddellijk de kunstmatige ademhaling toepassen Methoden: mond-op-neus/ mond-op-mond (met of zonder reanimatiecanule)	<ul style="list-style-type: none"> • De hals vrijmaken. • Alle vreemde lichamen uit mond en neus verwijderen (aarde, bloed, water, voedsel). • Het hoofd achteroverbuigen, de hals gestrekt, de kin vooruit. • De neusgaten met een hand dichtknijpen (mond-op-mondbeademing) of de mond met een hand afsluiten (mond-op-neus). • Met de andere hand de kin vastnemen. <p><i>Zonder canule (mond-op- mond of mond-op-neus):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Inademen. • Uw mond hermetisch op de lippen of de neus van het slachtoffer plaatsen. • Lucht in de mond of de neus van het slachtoffer blazen. • Uw mond terugtrekken. • Inademen en de beademing opnieuw beginnen. <p><i>Met een canule (enkel door een bevoegd persoon)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ene uiteinde van de canule in de mond van het slachtoffer brengen. • Inademen. • De mond van het slachtoffer om de canule sluiten. • In het andere uiteinde van de canule blazen. • Uw mond terugtrekken <p>Ingeval moet gevreesd worden voor een vergiftiging: zichzelf beschermen met handschoenen en een masker.</p>

Hulpfiches, Observatie

V. Elektrocutie			
Wat u ziet	Wat moet worden gevreesd	Wat te doen	Hoe het te doen
Bewusteloze persoon, misschien nog in contact met een stroomgeleider	Elektrocutie Brandwonden	Het contact met de stroom verbreken Vervolgens: pas de kunstmatige ademhaling toe BELANGRIJK Raak nooit een persoon aan die nog in contact is met een stroombron zonder vooraf zichzelf te beschermen: DOODSGEVAAR	<ul style="list-style-type: none"> De stroom uitschakelen (een eventuele val van het slachtoffer voorzien). <i>Indien niet mogelijk</i> Dikke wollen of rubberen handschoenen aantrekken. Een stuk droog hout of elk ander isolerend voorwerp nemen. Zich van de grond isoleren door op een stuk droog hout of elk ander isolerend materiaal te gaan staan. Niet het slachtoffer en tegelijkertijd een ander niet-geïsoleerd object of persoon aanraken Door middel van een stuk droog hout of een isolerend voorwerp het slachtoffer verwijderen van de stroomgeleider waarmee hij(zij) in aanraking is Zo nodig de kunstmatige ademhaling toepassen (zie rubriek IV) en de brandwonden beschutten (zie rubriek III).

VI. Vergiftiging			
Wat u ziet	Wat moet worden gevreesd	Wat te doen	Hoe het te doen
In het begin misschien niets. Na enige tijd, kan het slachtoffer de volgende symptomen vertonen: Braken Pijn hebben Zich onwel voelen Bezwijmen □ □	Vergiftiging	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoeken hoe de intoxicatie ontstaan is en over welke gifstof het gaat Bellen naar de 100 of 112 Telefoneren naar het Nationaal Centrum ter Voorkoming en Behandeling van Intoxicaties (het vroegere Antigifcentrum, Militair Hospitaal Koningin Astrid Bruynstraat 1, 1120 Brussel Tel: 070/ 245 245) De eerste zorgen toedienen Indien mogelijk het vergif en het braaksel bewaren □ 	<ul style="list-style-type: none"> Het slachtoffer op zijn/haar zijde leggen, op een rustige en verluchte plaats. Schik u naar de instructies gegeven door het Antigifcentrum. Bij gebrek aan richtlijnen: beletten dat het slachtoffer iets inneemt. <i>In het geval van stuip trekkingen:</i> Beletten dat het slachtoffer in zijn/haar tong bijt door een in een zakdoek gewikkeld hard voorwerp tussen zijn/haar kaken aan te brengen. <i>In het geval van een ademstilstand</i> Pas kunstmatige ademhaling toe (zie rubriek IV). Ingeval gevreesd moet worden voor een vergiftiging: zichzelf beschermen met handschoenen en een masker.

Hulpfiches, Observatie

**Antigifcentrum
van België
Tel. 070/245.245**

- **Inhoud van individuele verbandtassen**

De individuele verbandtassen kunnen de verbanddozen vervangen in geval van fysiek gescheiden bouwwerven, als er minder dan 5 werknemers zijn.

De samenstelling is vastgelegd in de bijlage aan artikel 178 van het ARAB.

Hoeveelheid	Artikels
2	Steriele snelverbanden waarvan de hydrofiele gaaszwachtels ten minste twee meter lang is en 7cm breed
1	Sterieldriekantig doekverband (90cm, 90cm, 127cm)

- **Bijkomende opmerkingen:**

- **Artikel 174** geeft de verplichting aan voor de werkgever om "de door ongeval of ongesteldheid getroffen en naar een geschikt lokaal te voeren waar de eerste hulp kan verleend worden ... indien zij er zich niet op eigen kracht naartoe kunnen begeven".
 - ✦ opmerking: in een aantal gevallen, bijvoorbeeld indien een botbreuk ontstaan is of vermoed wordt en de veiligheid van het slachtoffer dit toelaat, wordt het verplaatsen van een slachtoffer best tot een strikt minimum beperkt.
- **Artikel 176** geeft het aantal hulpverleners aan in functie van het aantal medewerkers uit de onderneming.
 - ✦ opmerking: Het is verstandig om hierbij rekening te houden met het aantal potentiële slachtoffers: klanten, bezoekers en in een onderwijsinstelling het aantal leerlingen of studenten.
 - ✦ datzelfde artikel vereist geen vorming voor de persoon aan wie in de kleinere ondernemingen het "bijhouden van de verbanddoos wordt toevertrouwd" Kennis van een aantal elementaire begrippen van eerste hulp is echter wel gewenst.